

Repertoriumnummer 917
Datum van uitspraak 19/03/2024
Rolnummer A/22/01127

M3

 Niet aan te bieden
aan de ontvanger

Uitgifte

Uitgereikt aan	Uitgereikt aan	Uitgereikt aan
op €	op €	op €

Rechtsmiddelen

--

Voorzitter van de
Ondernemingsrechtbank
LEUVEN, zetelend zoals in
kort geding

Aangeboden op
Niet te registreren

Vonnis

BV GDM SPORTS, met zetel te 2520 RANST, Ter Stratenweg 29D en met ondernemingsnummer 0780.827.531;

Eiseres;

Met als raadsman Mr. Mathieu BAERT, advocaat met kantoor te 9052 Gent, Bollebergen 2A bus 20

TEGEN

VZW KONINKLIJKE BELGISCHE BILJARTBOND - FEDERATION ROYALE BELGE DE BILLARD (KBBB) met zetel te 1700 Dilbeek, Oudsmidsestraat 20 en met ondernemingsnummer 0409.579.332.

Verweerster;

Met als raadsman Mr. Tom VAN DE VOORDE, advocaat met kantoor te 9900 Eeklo, Gentsesteeweg 56.

I. PROCEDURE

De rechtbank hield rekening met onder meer:

- art. 2, 37 en 41 van de wet van 15.06.1935 op het taalgebruik in gerechtszaken;
- de dagvaarding van 24 oktober 2022, betekend op verzoek van de bv GDM Sports, hierna ook eiseres genoemd, aan de vzw Koninklijke Belgische Biljartbond – Fédération Royale Belge de Billard, hierna ook verweerster of de KBBB genoemd, om te verschijnen voor de voorzitter van de ondernemingsrechtbank Leuven, zetelend zoals in kort geding;
- het tussenvonnis van 21 februari 2023 van de voorzitter, zetelend zoals in kort geding;
- de schriftelijke opmerkingen van de Belgische Mededingingsautoriteit (BMA) als amicus curiae van 30 juni 2023 op grond van artikel IV.88,§1 WER;
- de bewijsstukken van partijen en hun conclusies.

De rechter heeft de advocaten van partijen gehoord ter zitting van 27 februari 2024. Na pleidooien is de zaak in beraad genomen.

II. FEITEN

1. Eiseres is de vennootschap achter het merk 'Dynaspheres'; ze verdeelt onder die benaming wereldwijd biljartballen.

Eiseres verkoopt ook wereldwijd biljarttafels van het merk 'Gabriels Billiards'. Eiseres heeft op 15 maart 2022 vermelde merken overgenomen van de bv Hector Cue Sports Belgium (hierna afgekort HCSB).

HCSB had een geschil met huidige verweerster, de vzw Koninklijke Belgische Biljartbond (hierna ook de KBBB of verweerster genoemd).

2. De KBBB, verweerster, is de nationale sportbond voor carambole-biljart. Het is een biljartfederatie die erkend is door het Belgisch Olympisch en Interfederaal Comité (BOIC), de Europese Bond (Confédération Européenne de Billard - CEB) en de Wereldbond (Union Mondiale de Billard – UMB). Verweerster heeft in haar statuten als doelomschrijving:

"Het doel van de vzw is het inrichten, organiseren, uitbreiden en promoten van de biljartsport in België in de meest ruime betekenis van het woord en door alle middelen die er rechtstreeks of onrechtstreeks betrekking op hebben."

Het Belgisch Arbitragehof voor de Sport omschreef verweerster in zijn beslissing van 14 mei 2020 als volgt:

"Verweerder is de enige overkoepelende federatie van biljartclubs en is in die hoedanigheid de enige nationale instantie die 'officiële' biljartwedstrijden organiseert. Het betreft wedstrijden op groot biljart (Vrij spel, Bandstoten, Kader 47/1, Kader 47/2, Kader 71/2, Driebanden en Artistiek) en wedstrijden op klein biljart (Bandstoten, Kader 38/2, Kader 57/2 en driebanden)."

3. Carambole-biljart wordt gespeeld op een rechthoekige biljarttafel. Hierop worden drie ballen geplaatst.

Er bestaan verschillende spelsoorten of disciplines: vrijspel, bandspel, kader, driebanden en artistiek biljart. De Belgische kampioenschappen en de Beker van België worden georganiseerd door verweerster.

4. Biljartsoorten zoals snooker, poolbiljarten of golfbiljart behoren niet tot de carambole-biljart en beschikken over hun eigen koepelfederatie.

5. Verweerster heeft in de zomer van 2020 een overeenkomst afgesloten voor een duur van 4 jaar, ingaand op 1 juli 2020, waarbij aan een Belgische biljartproducent, met name de nv Saluc, het exclusief recht werd verleend om biljartballen te leveren voor bepaalde wedstrijden (nl. het Belgisch Kampioenschap, de finale van de Beker van België en het Jeugdkampioenschap). Tevens kwam verweerster met de nv Saluc overeen dat er tijdens die wedstrijden geen reclame mocht

gemaakt worden voor biljartballen van concurrerende merken. Reclame voor Saluc/Aramith¹ zou wel zichtbaar zijn tijdens de wedstrijden, "en dit gratis". De nv Saluc zou daarvoor jaarlijks een zogenaamde "subsidie" betalen aan verweerster.

Verweerster sloot in 2020 ook een sponsorovereenkomst met de bvba Verhoeven Biljarts, waarbij de firma Verhoeven Biljarts het exclusief recht kreeg om de biljartbenodigdheden (excl. de ballen en de lakens) te plaatsen op alle Kampioenschappen van België gedurende 4 jaar, ingaand op 1 juli 2020. Deze overeenkomst had ook betrekking op de Beker van België en het Kampioenschap van de Jeugd. Verhoeven Biljarts zou jaarlijks aan verweerster een bepaald bedrag betalen als sponsorgeld.

6. HCSB (de voorganger van huidige eiseres) stelde dat verweerster zich door het afsluiten van die overeenkomsten schuldig maakte aan inbreuken op het mededingingsrecht, dat verweerster verboden overeenkomsten had afgesloten met de nv Saluc en met de bv Verhoeven Biljartfabriek (in strijd met artikel IV.1 WER en art. 101 VWEU) en dat verweerster misbruik maakt van haar machtspositie (in strijd met art. IV.2 WER en 102 VWEU).

7. Verweerster (de KBBB) betwistte de standpunten van HCSB.

8. Bij dagvaarding van 3 december 2020 heeft HCSB een stakingsvordering ingeleid tegen verweerster voor de voorzitter van de ondernemingsrechtbank te Leuven.

9. De voorzitter stelde bij vonnis van 30 november 2021 vast dat *"verweerster inbreuken had gepleegd op het mededingingsrecht, meer bepaald op de artikelen art. IV.1 WER en IV.2 WER (en art. 101 en 102 VWEU), door vanuit een absolute machtspositie aan bepaalde leveranciers van biljartbenodigdheden (zoals biljartballen of biljarttafels) exclusieve rechten te (blijven) verlenen met betrekking tot door verweerster georganiseerde biljartwedstrijden op nationaal niveau, zonder hiervoor eerst op transparante en objectieve wijze een tender of een aanbesteding te organiseren"*.

De voorzitter beval de staking van die praktijk, onder verbeurte van een dwangsom.

10. Tegen vermeld vonnis van de stakingsrechter werd hoger beroep ingesteld door verweerster. Bij een arrest van 24 januari 2024 heeft het Hof van Beroep Brussel het hoger beroep van de KBBB ontvankelijk verklaard *"en slechts zeer gedeeltelijk (enkel betreffende de wettelijke basis, de duur en de precisie van het stakingsbevel en het maximum aan te verbeuren dwangsommen) gegrond"*. Het beperkt incidenteel beroep dat door HCSB werd ingesteld, werd ongegrond verklaard.

Het vonnis van de stakingsrechter van 30 november 2021 is door het Hof hervormd, *"behoudens in zoverre de oorspronkelijke hoofdeis ontvankelijk wordt verklaard en de kosten in eerste aanleg worden beoordeeld"*. Het Hof stelde vast dat de *"KBBB een inbreuk heeft gepleegd op artikel VI.104 WER en IV.1 WER juncto artikel 101 VWEU door in 2020 langdurige en exclusieve sponsorovereenkomsten te hebben gesloten met nv Saluc en met de bv Verhoeven biljartfabriek, zonder een objectieve, transparante en niet-discriminerende aanbesteding te organiseren, derwijze*

¹ De biljartballen van de nv Saluc worden verkocht onder de naam "Aramith".

dat alle andere handelspartners bij voorbaat werden uitgesloten”.

Het Hof beval *“de KBBB de staking van elke berichtgeving op haar website of op elke andere manier in verband met (één van deze) beide overeenkomsten onder verbeurte van een dwangsom van 1.000 euro per inbreuk en per dag dat deze inbreuk zou worden voortgezet, vanaf 30 dagen na betekening van dit arrest”.*

Het Hof zegde voor recht *“dat het stakingsbevel ingaat op 1 december 2021 (betekening van de bestreden beslissing) en gelet op de overdracht van de activiteiten van HCSB aan GDM Sports van rechtswege opgeheven is op 15 maart 2022”.* Het bepaalde *“het maximum van te verbeuren dwangsommen op 100.000 euro”.*

11. Er is tussen HCSB en verweerster naar aanleiding van de uitvoering van vermeld stakingsbevel d.d. 30 november 2021 ook een executiegeschil ontstaan. Ook dit geschil heeft geleid tot een gerechtelijke procedure voor het Hof van Beroep Brussel.

12. Na kennisname van de beslissing van de stakingsrechter d.d. 30 november 2021 besloot verweerster om een zogenaamde “aanbesteding” te organiseren.

Eiseres ontving op 7 april 2022 van verweerster in dat verband twee documenten: *“offerte aanvraag tot sponsoring voor biljartballen”* en *“offerte aanvraag tot sponsoring voor biljarttafels”.*

De deadline voor beide “aanbestedingen” was 19 april 2022 om 12h om de offerte in te dienen en op 26 april 2022 om 20h zou de sponsor worden aangewezen.

De evenementen waarvoor de “aanbesteding” werd georganiseerd waren de volgende:

“De V.Z.W. KONINKLIJKE BELGISCHE BILJARTBOND, met zetel te 3000 LEUVEN, Martelarenplein 1 hebbende als KBO nr. 0409.579.332 organiseert jaarlijks in eigen beheer de hiernavolgende wedstrijden:

- De eindfase van de kampioenschappen van België multi disciplines: ere-klasse, vrijspel, de drie kaders, bandstoten, driebanden, 5kegel en artistiek*
- De eindfase van de Beker van België*
- De eindfase van de Belgische jeugdkampioenschappen”*

De winnaar van de “aanbesteding” kon rekenen op volgende voordelen:

“De VZW KBBB zal ervoor instaan dat:

- Het logo van de sponsor op alle officiële briefwisseling, kalenders en uitslagen van de evenementen wordt vermeld.*
- Het logo van de sponsor op de tweede of laatste pagina van het programmaboekje wordt vermeld.*
- Het logo van de sponsor op de affiches van de evenementen wordt opgenomen en op de arbitragevesten*
- Zichtbaarheid van het logo bij eventuele uitzendingen en bij interviews*

van spelers of genodigden.

- *Bevoorrechte toegang tot de evenementen door het ter beschikking stellen van bevoorrechte zitplaatsen tijdens de finale van de Beker van België en de nationale jeugdfinales*
- *Bevoorrechte toegang tot het evenement Belgische kampioenschappen door het ter beschikking stellen van een loge*
- *Voor de drie evenementen exclusiviteit zal worden toegekend*
- *Een sponsorovereenkomst voor de duurtijd van 4 sportieve seizoen zal verleend worden met ingang van 01 mei 2022 tot 30 april 2026.”*

13. Eiseres wenste deel te nemen aan de “aanbesteding”, maar ze was van oordeel “*dat de voorwaarden, de vereisten, de wijze van quotering en de controles hierop geen garantie qua objectiviteit en transparantie boden*”. De puntentoekenning was volgens eiseres “*moeilijk objectiveerbaar en slechts gedeeltelijk op het financieel aspect gebaseerd*”.

Op 11 april 2022 schreef eiseres verweerster aan met een uitgebreide lijst van opmerkingen en vragen. Eiseres contacteerde ook de BMA.

Eiseres voelde naar eigen zeggen onmiddellijk aan “*dat dit een aanbesteding was die op maat van de NV SALUC en de bv VERHOEVEN BILJARTS was geschreven*”.

14. De BMA bevestigde op 11 april 2022 aan eiseres dat zij de opmerkingen en bezorgdheden van eiseres begreep: “*Na een eerste lezing begrijp ik uw bezorgdheden m.b.t. duur, motivatie ranking en tussenkomst neutrale persoon vanuit concurrentiehoek.*”

15. Op 19 april 2022 om 11h47 diende eiseres haar offerte in met betrekking tot de biljartballen.

Op 19 april 2022 om 11h41 deelde eiseres mee dat zij, gelet op de korte termijn en de onbeantwoorde vragen, niet in de mogelijkheid was een offerte voor de biljarttafels in te dienen:

“Wij hadden graag een offerte willen indienen, maar moeten vaststellen dat:

- *De termijn om deel te nemen, minder dan 14 dagen, veel te kort is.*
- *Er nog te veel vragen onbeantwoord blijven om een offerte te kunnen indienen. (afgifte of bruikleen tafels, verzekering, techniekeer, - cfr. brief van 11/04/2022)*
- *Onze opmerkingen in onze brief van 11 april 2022 ongemotiveerd werden beantwoord.*

Om deze redenen waren wij niet in de mogelijkheid om deel te nemen aan de offerte en behouden wij al onze rechten voor.

Ik vraag U dan ook een laatste maal om de offerte conform onze opmerkingen aan te passen, onze vragen gemotiveerd te beantwoorden en de termijn voor indiening te verlengen.”

16. Op 16 mei 2022 ontving eiseres de beslissing van verweerster inzake de “aanbesteding” met betrekking tot de biljartballen. Uit de inhoud bleek, althans volgens eiseres, dat er geen rekening werd gehouden met de eis van objectiviteit en transparantie. (*“De exacte quoteringen of biedingen werden niet opgenomen”*)

Bovendien nam eiseres aanstoot aan één van de redenen waarom eiseres niet was weerhouden. Verweerster had nl. geschreven:

“In zijn hoedanigheid van CEO van de BV HCSB heeft voornoemde beslist over te gaan tot het leggen van uitvoerend beslag op de rekeningen van de vzw KBBB. Dergelijk optreden is uiteraard niet bevorderlijk voor het vertrouwen en een loyale samenwerking.”

Nv Saluc werd door verweerster gekozen als sponsor. Verweerster schreef:

“De BV GDM SPORTS behaalt een totaal van 75 punten

De NV SALUC behaalt een totaal van 86 punten

*De VZW KBBB beslist dan ook om de sponsorovereenkomst af te sluiten met de NV SALUC.
Gedaan te Leuven, dd. 29 april 2022”*

17. Met de bv Verhoeven Biljartfabriek werd ook een sponsorovereenkomst afgesloten door verweerster.

Eiseres stelde ook vast dat de logo's van de sponsors Saluc nv, Verhoeven Biljarts bv en Simonis werden gepubliceerd op de hoofdpagina van de website van verweerster.

18. Op 24 oktober 2022 werd verweerster op verzoek van eiseres gedagvaard voor de stakingsrechter te Leuven.

Samengevat voert eiseres aan:

- dat de “aanbestedingen” inzake biljartballen en biljarttafels van 7 april 2022 voor de in eigen beheer georganiseerde wedstrijden van verweerster niet correct werden georganiseerd en discriminerend, niet-transparant, en niet objectief zijn;
- dat er door verweerster exclusieve rechten worden toegekend aan leveranciers van biljartbenodigdheden buiten de context van de hierboven vermelde “aanbestedingen”;
- dat verweerster niet inging op de verzoeken van eiseres om alsnog correcte aanbestedingen te organiseren; dat verweerster daardoor inbreuken begaat op het mededingingsrecht.

19. Op 21 februari 2023 zijn de vorderingen van eiseres ontvankelijk verklaard en beval de stakingsrechter aan verweerster om volgende documenten neer te leggen:

- (1) de offertes ingediend bij verweerster naar aanleiding van haar hoger vermelde “vragen naar offertes voor biljartballen en biljarttafels”;
- (2) het mailverkeer tussen de KBBB en de diverse betrokken partijen;

- (3) de notulen van de vergaderingen m.b.t. de aanbestedingen;
- (4) de puntentoekenning en motivering;
- (5) alle relevante documenten met betrekking tot de aanbestedingen;
- (6) de op basis van de aanbestedingen afgesloten sponsorovereenkomsten met de nv Saluc en Verhoeven Biljartfabriek bv.

Tevens verzocht de voorzitter de Belgische Mededingingsautoriteit (BMA) om opmerkingen mee te delen over de door eiseres ingestelde vorderingen en de desbetreffende standpunten van partijen. 20. Op 30 juni 2023 deelde de BMA als Amicus curiae opmerkingen mee aan partijen en aan de rechtbank.

III. VOORWERP VAN DE VORDERINGEN

a) Eiseres

Eiseres vordert, overeenkomstig haar conclusies van 26 oktober 2023:

“De stakingsvordering van eiseres ontvankelijk en gegrond te verklaren;

Vast te stellen dat de KBBB door het sluiten van exclusieve sponsorovereenkomsten op basis van een aanbesteding die niet objectief, niet transparant en wel discriminerend is het mededingingsrecht schendt, meer bepaald de artikelen IV.1. en IV.2. WER en artikelen 101 en 102 VWEU, en hierdoor ook een schending begaat van art. IV.104 WER.

Vast te stellen dat de KBBB door het sluiten van exclusieve sponsorovereenkomsten voor een periode van vier jaar het mededingingsrecht schendt, meer bepaald de artikelen IV.1. en IV.2. WER en artikelen 101 en 102 VWEU, en hierdoor ook een schending begaat van art. IV.104 WER.

Vast te stellen dat de KBBB door het verlenen van exclusieve rechten, bijvoorbeeld op haar website, voor wat betreft haar volledige organisatie zonder hiervoor een aanbesteding te organiseren het mededingingsrecht schendt, meer bepaald de artikelen IV.1. en IV.2. WER en artikelen 101 en 102 VWEU, en hierdoor ook een schending begaat van art. IV.104 WER.

Dienvolgens de staking te bevelen van deze restrictieve mededingingspraktijken, onder verbeurte van een dwangsom van 1.000 euro per dag dat men niet aan het stakingsbevel voldoet en dit vanaf de betekening van de beslissing, meer bepaald van:

- *Het niet toelaten door de KBBB om de wedstrijden van de Beker van België, de Belgische kampioenschappen en Jeugdkampioenschappen te laten spelen met biljartballen en biljarttafels van eiseres;*

- *Het binnen de KBBB toekennen van exclusiviteit inzake biljartbenodigdheden (zoals biljartballen of biljarttafels) en andere exclusieve rechten aan leveranciers of producenten van biljartbenodigdheden voor een periode van meer dan 2 jaar;*
- *Het binnen de KBBB toekennen van exclusiviteit inzake biljartbenodigdheden (zoals biljartballen of biljarttafels) en andere exclusieve rechten aan leveranciers of producenten van biljartbenodigdheden zonder hiervoor een transparante, objectieve en niet-discriminerende aanbesteding conform de regels van de kunst te organiseren;*
- *Het toekennen van exclusieve rechten door de KBBB aan de NV SALUC voor wat betreft de biljartballen en bijhorende publiciteit voor de door de KBBB op nationaal niveau georganiseerde biljartwedstrijden zonder hiervoor een transparante, objectieve en niet-discriminerende aanbesteding conform de regels van de kunst te organiseren;*
- *Het toekennen van exclusieve rechten door de KBBB aan de BV VERHOEVEN BILJARTFABRIEK voor wat betreft de biljarttafels en bijhorende publiciteit voor de door de KBBB op nationaal niveau georganiseerde biljartwedstrijden zonder hiervoor een transparante, objectieve en niet-discriminerende aanbesteding conform de regels van de kunst te organiseren;*

Eveneens onder verbeurte van een dwangsom van 25.000 euro conform art. XVII.4 WER te bevelen dat de KBBB zowel aan haar inrichting als op haar website en haar sociale mediakanalen de beslissing van de Voorzitter van de Rechtbank zal publiceren binnen de 24h na de betekening van het tussen te komen vonnis;

De KBBB te veroordelen tot de kosten van het geding, inclusief de kosten van dagvaarding en rolstelling alsook de basis rechtsplegingsvergoeding begroot op 1.800 euro.

Dit alles bij vonnis voorlopig uitvoerbaar niettegenstaande elk rechtsmiddel."

b) Verweerster

Verweerster stelt dat de vordering van eiseres onontvankelijk of minstens ongegrond is. Ze maakt aanspraak op een rechtsplegingsvergoeding van 1.800 euro.

IV. BEOORDELING

a) Standpunten van partijen

a.1) Standpunt van eiseres

Eiseres meent dat verweerster, de KBBB, door het sluiten van exclusieve sponsorovereenkomsten op basis van een aanbesteding die niet objectief, niet transparant en wel discriminerend is het mededingingsrecht schendt. Eiseres verwijst naar artikelen IV.1. en IV.2. WER en artikelen 101 en 102 VWEU. Door die schending begaat verweerster ook oneerlijke marktpraktijken (art. IV.104 WER) en is er grond tot een stakingsbevel.

Eiseres stelt dat het sluiten van exclusieve sponsorovereenkomsten voor een periode van vier jaar en *“het verlenen van exclusieve rechten, bijvoorbeeld op haar website, voor wat betreft haar volledige organisatie zonder hiervoor een aanbesteding te organiseren”* eveneens in strijd is met de artikelen IV.1. en IV.2. WER, 101 en 102 VWEU, en art. IV.104 WER.

Eiseres vordert *“de staking te bevelen van deze restrictieve mededingingspraktijken, onder verbeurte van een dwangsom”*.

Eiseres verwijst ter staving van haar eis onder meer naar hoger vermeld vonnis van de stakingsrechter d.d. 30 november 2021, waarbij aan verweerster een stakingsbevel werd opgelegd op basis van hoger vermelde artikelen.

Eiseres stelt dat verweerster een machtspositie heeft op de relevante productmarkt. Volgens eiseres heeft verweerster geen relevante concurrenten op de nationale markt van het organiseren van carambole-biljartwedstrijden. Eiseres stelt dat het marktaandeel van verweerster aanleunt tegen 100%. Ter staving verwijst eiseres onder meer naar de opmerkingen van de BMA als Amicus curiae. Door het stellen van de gewraakte praktijken pleegt verweerster machtsmisbruik, aldus eiseres.

Bovendien zijn die praktijken te beschouwen als mededingingsbeperkende overeenkomsten of feitelijke gedragingen die de mededinging op de Belgische markt of op een wezenlijk deel ervan merkbaar verhinderen en beperken.

a.2) Standpunt van verweerster

Het standpunt van verweerster (de KBBB) is samengevat als volgt:

- het vonnis van de stakingsrechter van 30 november 2021 heeft geen gezag van gewijsde ten aanzien van huidige procespartijen en is niet bindend;
- de opmerkingen van de BMA d.d. 30 juni 2023 zijn niet bindend voor de rechter;
- er is geen inbreuk op het mededingingsrecht;
- verweerster heeft geen machtspositie op de relevante markt, zijnde de markt voor de commerciële exploitatie van carambole biljartwedstrijden; er zijn meerdere organisaties in België die carambole-biljartwedstrijden organiseren, zoals onder meer B.T.S. (Billiard Top Sport) die meer

- wedstrijden organiseert dan de KBBB; BTS organiseert vier belangrijke toernooien (waar gespeeld wordt met 'Dynaspheres'-biljartballen);
- de enige correcte manier om de machtspositie van verweerster te onderzoeken, is nagaan hoeveel carambole biljartwedstrijden door verweerster worden georganiseerd; hoogstens 2,5% van de wedstrijden wordt door verweerster georganiseerd; zij is niet in staat om mededinging op de relevante markt te verhinderen;
 - de elementen waar eiseres naar verwijst om te besluiten dat verweerster een machtspositie heeft, betreffen uitsluitend de regelgevende bevoegdheid van verweerster; de beslissing van verweerster om een sponsorovereenkomst te sluiten, staat los van de regelgevende bevoegdheid; de markt voor de reglementering van carambole-biljart in België is verschillend van de markt voor de organisatie en commerciële exploitatie van carambole-biljartwedstrijden in België;
 - de BMA heeft niet bevestigd dat verweerster over een machtspositie beschikt op de markt voor de organisatie en commerciële exploitatie van carambole-biljartwedstrijden;
 - verweerster is niet in de positie om daadwerkelijke mededinging te verhinderen in de relevante markt van het organiseren van biljartwedstrijden;
 - verweerster maakt geen misbruik van haar positie;
 - eiseres toont niet aan welke uitsluitingseffecten de onderzochte praktijk daadwerkelijk heeft; het volstaat niet te veronderstellen dat de praktijk de mededinging zou beperken; een uitsluitingsinbreuk moet worden gebaseerd op concrete bewijzen, niet op veronderstellingen (zie Hof van Justitie, 19 januari 2023, arrest Unilever C-680/20) twijfel speelt in het voordeel van de dominante onderneming; er is in casu geen uitsluitingseffect; de sponsorovereenkomsten in kwestie verhinderen niet dat eiseres toetreedt tot de markt of haar aanwezigheid uitbreidt;
 - * de geviseerde sponsorovereenkomsten hebben betrekking op een beperkt aantal wedstrijden;
 - * het enkele feit dat slechts een aantal wedstrijden met een welbepaald merk van biljartballen moet gespeeld worden, betekent niet dat eiseres geen mogelijkheid heeft om overeenkomsten af te sluiten met andere organisatoren;
 - * eiseres kan op alle mogelijke andere manieren reclame maken;
 - * eiseres is geen kleine speler op de markt voor de verkoop van biljartballen en -tafels;
 - * er is geen enkel bewijs dat de kwestieuze sponsorovereenkomsten hebben geleid tot een daling in de verkoop door eiseres.
 - verweerster heeft geen mededingingsbeperkende overeenkomst in de zin van artikel IV.1 WER en 101 VWEU gesloten; het sluiten van een exclusieve sponsorovereenkomst vormt geen doelbeperking en heeft geen merkbare mededingingsbeperkende gevolgen;
 - eiseres moet aantonen dat er "binnen en buiten de structuur van de KBBB geen volwaardige substituten zijn (m.a.w. volwaardige alternatieven om publiciteit te voeren)";
 - verweerster heeft het bevel van 30 november 2021 nageleefd; er werd een tender georganiseerd "waaraan iedereen kon meedoen" en "die voldeed aan de vereisten opgelegd in de beschikking van 30 november 2021"; de KBBB "heeft op basis van een objectieve, transparante en niet-discriminatoire procedure de beste offerte gekozen"; ook eiseres kon een offerte indienen;
 - de criteria "ervaring" en "loyaliteit" zijn criteria die in vele overheidsaanbestedingen voorkomen; de duurtijd van de overeenkomst schendt geenszins de mededinging (eiseres heeft zelf met de UMB een sponsorovereenkomst gesloten voor een periode van 4 jaar);
 - na het uitschrijven van de offerte kon verweerster geen vragen meer beantwoorden "teneinde elke inschrijver op gelijke voet te behandelen";

- verweerster dient aan eiseres niet mee te delen hoe de nv Saluc en eiseres tot een puntentotaal van respectievelijk 86 en 75 punten gekomen zijn, dit "in het kader van de vertrouwelijkheid";
- "verweerster mocht er bij de beoordeling van de ingediende offerte rekening mee houden dat de CEO van eiseres eveneens de CEO was van de onderneming die beslag heeft laten leggen op de rekeningen van de Federatie en de werking volledig lam had gelegd";
- de sponsorovereenkomsten die verweerster heeft afgesloten hebben geen merkbare mededingingsbeperkende gevolgen in de zin van art. IV.1 en 101 VWEU; (eiseres is geen kleine speler op de markt; zij heeft meer dan voldoende alternatieven om publiciteit te voeren; er is geen bewijs van daling van verkoopcijfers van biljartballen of tafels door eiseres); eiseres toont niet aan dat zij geen volwaardige alternatieven heeft om publiciteit te voeren;
- het sluiten van een exclusieve sponsorovereenkomst vormt geen doelbeperking in de zin van artikel IV.1 en 101 VWEU; het doel van de overeenkomst is gratis materiaal te bekomen voor de wedstrijden tijdens de betrokken competities en bijkomende inkomsten te genereren.

b) Beoordeling door de rechter

b.1) Wetgevend kader

Artikel IV.1 WER² bepaalt:

"§ 1 Zijn verboden, zonder dat hiertoe een voorafgaande beslissing vereist is, alle overeenkomsten tussen ondernemingen, alle besluiten van ondernemingsverenigingen en alle onderling afgestemde feitelijke gedragingen welke ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de mededinging op de Belgische betrokken markt of op een wezenlijk deel ervan merkbaar wordt verhinderd, beperkt of vervalst en met name die welke bestaan in:

- 1° het rechtstreeks of onrechtstreeks bepalen van de aan- of verkoopprijzen of van andere contractuele voorwaarden;*
- 2° het beperken of controleren van de productie, de afzet, de technische ontwikkeling of de investeringen;*
- 3° het verdelen van de markten of van de voorzieningsbronnen;*
- 4° het ten opzichte van handelspartners toepassen van ongelijke voorwaarden bij gelijkwaardige prestaties, hen daarmee nadeel berokkenend bij de mededinging;*
- 5° het afhankelijk stellen van het sluiten van overeenkomsten, van de aanvaarding door de handelspartners van bijkomende prestaties welke naar hun aard of volgens het handelsgebruik geen verband houden met het onderwerp van deze overeenkomsten.*

§ 2 De krachtens dit artikel verboden overeenkomsten of besluiten zijn van rechtswege nietig.

§ 3 De bepalingen van paragraaf 1 zijn echter niet van toepassing op:

- 1° elke overeenkomst of groep van overeenkomsten tussen ondernemingen,*
- 2° elk besluit of groep van besluiten van ondernemingsverenigingen, en*
- 3° elke onderling afgestemde feitelijke gedraging of groep van gedragingen, die bijdragen tot verbetering van de productie of van de verdeling van producten, die bijdragen tot verbetering van de technische of economische vooruitgang, of die de kleine en*

² Wetboek Economisch Recht

middelgrote ondernemingen de mogelijkheid bieden om hun concurrentiepositie op de betrokken markt of op de internationale markt te verstevigen, waarbij een billijk aandeel in de daaruit voortvloeiende voordelen de gebruikers ten goede komt, en zonder nochtans aan de betrokken ondernemingen:

- a) beperkingen op te leggen welke voor het bereiken van deze doelstellingen niet onmisbaar zijn;*
- b) de mogelijkheid te geven, voor een wezenlijk deel van de betrokken producten de mededinging uit te schakelen.*

§ 4 Het is natuurlijke personen verboden in het kader van de activiteiten van een onderneming of ondernemingsvereniging met één of meer concurrenten te onderhandelen, overeen te komen, te besluiten of onderling af te stemmen met betrekking tot:

- 1° het vaststellen van de prijzen bij verkoop van producten aan derden;*
- 2° het beperken van de productie of de verkoop van producten;*
- 3° het toewijzen van markten of afnemers.*

De inbreuk op het in het eerste lid bedoelde verbod kan enkel worden vastgesteld ingeval de overeenkomst, het besluit of de onderling afgestemde feitelijke gedraging deel uitmaakt van een door het Mededingingscollege of de auditeur in dezelfde zaak vastgestelde inbreuk op het verbod bedoeld in de eerste paragraaf door de onderneming of ondernemingsvereniging in het kader van wiens activiteiten de natuurlijke persoon is opgetreden.

Ingeval de onderneming of ondernemingsvereniging niet meer bestaat en geen rechtsopvolger heeft, kan het onderzoek in afwijking van het tweede lid worden gevoerd en de beslissing worden genomen ten aanzien van de natuurlijke persoon alleen."

Artikel 101 VWEU³ bepaalt:

"1. Onverenigbaar met de interne markt en verboden zijn alle overeenkomsten tussen ondernemingen, alle besluiten van ondernemersverenigingen en alle onderling afgestemde feitelijke gedragingen welke de handel tussen lidstaten ongunstig kunnen beïnvloeden en ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de mededinging binnen de interne markt wordt verhinderd, beperkt of vervalst en met name die welke bestaan in:

- a) het rechtstreeks of zijdelings bepalen van de aan- of verkoopprijzen of van andere contractuele voorwaarden,*
- b) het beperken of controleren van de productie, de afzet, de technische ontwikkeling of de investeringen,*
- c) het verdelen van de markten of van de voorzieningsbronnen,*
- d) het ten opzichte van handelspartners toepassen van ongelijke voorwaarden bij gelijkwaardige prestaties, hun daarmee nadeel berokkenend bij de mededinging,*
- e) het afhankelijk stellen van het sluiten van overeenkomsten van de aanvaarding door de handelspartners van bijkomende prestaties welke naar hun aard of volgens het handelsgebruik geen verband houden met het onderwerp van deze overeenkomsten.*

2. De krachtens dit artikel verboden overeenkomsten of besluiten zijn van rechtswege nietig.

³ Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

3. De bepalingen van lid 1 van dit artikel kunnen echter buiten toepassing worden verklaard
- voor elke overeenkomst of groep van overeenkomsten tussen ondernemingen,
 - voor elk besluit of groep van besluiten van ondernemersverenigingen, en
 - voor elke onderling afgestemde feitelijke gedraging of groep van gedragingen die bijdragen tot verbetering van de productie of van de verdeling der producten of tot verbetering van de technische of economische vooruitgang, mits een billijk aandeel in de daaruit voortvloeiende voordelen de gebruikers ten goede komt, en zonder nochtans aan de betrokken ondernemingen
- a) beperkingen op te leggen welke voor het bereiken van deze doelstellingen niet onmisbaar zijn,
 - b) de mogelijkheid te geven, voor een wezenlijk deel van de betrokken producten de mededinging uit te schakelen”.

b.2) Arrest van het Hof van Beroep Brussel d.d. 24 januari 2024 (AR/2021/1802)

Het Hof van Beroep Brussel (8ste Kamer) besliste bij arrest van 24 januari 2024:

- dat het mededingingsrecht van toepassing is in de sport;
- dat de beslissing van de KBBB (verweerster) om exclusiviteit te verlenen voor bepaalde biljartballen en biljarttafels absoluut niet noodzakelijk is om het goede verloop van de sportcompetitie te verzekeren; dat deze beslissing louter vanuit economische doelstellingen is ingegeven;
- dat het verbod van artikel VI.104 WER om met de eerlijke marktpraktijken strijdige daden te stellen waardoor een onderneming de beroepsbelangen van een andere onderneming kan schaden, ook geldt voor verweerster;
- dat de KBBB als een onderneming of een ondernemingsvereniging moet worden beschouwd in de zin van artikel I.1.1° WER;
- dat het sluiten van exclusieve sponsorovereenkomsten met de nv Saluc en met Verhoeven Biljartfabriek moet beschouwd worden als een besluit van een ondernemingsvereniging;
- dat de relevante productmarkt deze is voor de organisatie en de commerciële exploitatie van carambole-biljartwedstrijden in België;
- dat de KBBB “ook diverse gewesten en districten onder zich heeft die de reglementen van de KBBB dienen te volgen”⁴;
- dat de beslissing van de biljartfederatie om exclusieve overeenkomsten te sluiten met bepaalde leveranciers van biljarttafels en biljartballen, uiteraard gevolgen heeft voor de mededinging op de aanverwante markt van de verkoop van carambole-biljartballen en carambole-biljarttafels in België; dat ook de BMA tot die conclusie kwam “na een uitgebreid onderzoek”;
- dat de relevante geografische markt deze van België is, gelet op de structuur van de KBBB en het toepassingsgebied van het reglement “die allebei een nationale dimensie vertonen”;
- dat de KBBB de enige door het BOIC erkende, overkoepelende federatie op Belgisch niveau is voor de carambole-biljart; dat de regelgevende bevoegdheid van de KBBB het ganse Belgische grondgebied bestrijkt;
- dat exclusieve sponsorovereenkomsten met een duurtijd van 4 jaar een te grote beperking van de mededinging inhouden; dat dergelijke overeenkomsten met een duurtijd van 2 jaar aanvaardbaar zijn, op voorwaarde dat de selectie transparant, open en niet-discriminatoir georganiseerd wordt;

⁴ Zie pagina 21 van het arrest van 24 januari 2024 (AR 2021/1802)

- dat de KBBB exclusieve sponsorovereenkomsten had ondertekend (met de nv Saluc en met de bv Verhoeven Biljartfabriek) zonder dat er een daadwerkelijke aanbesteding werd georganiseerd;
- dat de mededinging op de Belgische betrokken markt of minstens een wezenlijk deel ervan merkbaar wordt verhinderd of beperkt door het toekennen van exclusiviteit aan één handelspartner en het uitsluiten van alle andere zonder verantwoording en zonder een open, transparante en niet-discriminatoire aanbesteding;
- dat de wijze waarop de KBBB de exclusieve sponsorcontracten had toegekend, gekoppeld aan het feit dat de KBBB haar reglement en werkwijze in 2020 veranderde om de exclusiviteit van de nv Saluc en de bv Verhoeven Biljartfabriek te verankeren, aantoont dat deze contracten een mededingingsbeperkende strekking hadden wat volstond om te besluiten dat artikel 101 VWEU, art. IV.1 WER, alsook artikel VI.104 WER geschonden waren en dat de gevolgen daarvan voor de mededinging niet verder moesten onderzocht worden;
- het Hof stelde vast dat de KBBB overeenkomsten had gesloten met bepaalde producenten waardoor slechts met één type biljartballen en –tafels mag gespeeld worden en waardoor slechts voor één type biljartballen en –tafels reclame mag worden gemaakt op de belangrijkste competities; daardoor hebben andere leveranciers/producenten geen of minstens minder kans om de markt te betreden, oordeelt het Hof van Beroep Brussel;
- dat het duidelijk is dat de door de KBBB gesloten overeenkomst met de nv Saluc tot doel had de mededinging te beperken;
- dat de KBBB zelfs de indruk gaf dat ze te kwader trouw was *“wat ook blijkt uit het feit dat de gelaakte overeenkomst al in voege was voordat HCSB ook maar enigszins werd gemild”*;
- dat het voor weinig discussie vatbaar is dat het toekennen van exclusiviteit door de belangrijkste sportfederatie in België inzake carambole-biljart voor haar belangrijkste competities een weerslag heeft op de mededinging op de markt van de (competitie) carambole-biljartballen en de –biljarttafels in België;
- dat er duidelijk marktafscherpende effecten uitgaan van dergelijke exclusieve overeenkomsten voor concurrerende sponsors zoals HCSB; dat dergelijke overeenkomsten doorgaans ook niet met slechts één nationale bond worden afgesloten; de marktafscherpende effecten zijn mogelijk nog groter door de cumulatieve effecten van de overeenkomsten;
- dat een aanbesteding met exclusiviteit voor een beperkte tijdsperiode en voor een reeks wedstrijden/competities toegelaten is op voorwaarde dat er gewerkt wordt met een open, transparante en niet-discriminatoire aanbesteding waaraan alle betrokken partijen kunnen deelnemen; dat, gelet op dit uitzonderingsregime, het van uiterst belang is dat de regels van de kunst voor het organiseren van een dergelijke aanbesteding strikt worden opgevolgd;
- dat de geïmplementeerde praktijk van de KBBB een risico inhoudt op de verstoring van de concurrentiepositie van producenten/leveranciers die actief zijn op de Belgische markt of dit wensen te worden door toetreding vanuit het buitenland;
- dat HCSB *“niet op afdoende wijze bewijst dat de KBBB over een machtspositie beschikt”*.

b.3) De machtspositie van de KBBB

Machtspositie wordt in art. I.6 WER als volgt gedefinieerd:

“de positie die een onderneming in staat stelt om de instandhouding van een daadwerkelijke mededinging te verhinderen en het haar mogelijk maakt om zich, jegens concurrenten, afnemers of leveranciers, in belangrijke mate onafhankelijk te gedragen.”

De BMA aanvaardt dat de KBBB een machtspositie heeft. (zie randnummer 115 van de opmerkingen van de BMA d.d. 30 juni 2023)

Bij vonnis van 30 november 2021 oordeelde deze rechter in een geschil tussen HCSB en de KBBB eveneens dat deze laatste een absolute machtspositie heeft in België. (zie vonnis in de zaak A/20/01287) Deze rechter ziet geen grond om daar nu anders over te oordelen. Verweerster heeft nog steeds een machtspositie. De motivering voor de beslissing van 30 november 2021 is ook in huidige zaak van toepassing.

Eiseres voert in dat verband terecht aan:

- dat de KBBB de enige overkoepelende, erkende instantie is en als enige wedstrijden op nationaal niveau organiseert; dit is door het Hof van Beroep bevestigd (zie pag.21 van vermeld arrest van 24 januari 2024)
- dat de drie kwestieuze door de KBBB georganiseerde kampioenschappen de belangrijkste wedstrijden binnen de carambole-biljart discipline zijn; het betreft premiumwedstrijden; het Belgisch kampioenschap is het enige toernooi waarbij punten kunnen verdiend worden om deel te nemen aan de internationale wedstrijden van de UMB;
- dat de Beker van België wordt georganiseerd in het casino van Blankenberge en wordt uitgezonden op de nationale televisiezender VRT;
- dat de KBBB als enige spelers kan afvaardigen naar het wereldkampioenschap en een formeel Belgisch kampioen kan aanduiden;
- dat er veel andere wedstrijden binnen de KBBB worden georganiseerd en dat de winnaars van deze wedstrijden zich kwalificeren voor de drie kwestieuze wedstrijden;
- dat het marktaandeel van de KBBB beduidend hoger moet worden ingeschat dan het marktaandeel van BTS; ook voor BTS is het Belgisch kampioenschap immers een doorslaggevend toernooi; BTS baseert zich immers op de reglementen en rangschikkingen van de KBBB (zie artikel 6 van de statuten van BTS); in artikel 8 van het Sportreglement van de KBBB is bepaald dat een speler die zich terugtrekt of forfait geeft voor het Belgisch kampioenschap ook geen punten krijgt voor de "Masters ranking";
- dat het feit dat de wedstrijden waarop de gewraakte exclusiviteitsovereenkomsten slaan slechts 2,5% zou uitmaken van alle wedstrijden binnen de KBBB niet doorslaggevend is, omdat de geviseerde exclusiviteitsovereenkomsten slaan op premiumwedstrijden;
- dat de KBBB een regelgevende bevoegdheid heeft met betrekking tot de economische activiteiten die verwant zijn met de carambole-biljart sport; dat alle leden de reglementen moeten eerbiedigen;
- dat alle wedstrijden binnen de KBBB met door de KBBB goedgekeurd materiaal worden gespeeld;

- dat sportreglementen van regionale federaties (niet-aangesloten federaties) verwijzen naar de sportreglementen van de KBBB;
- dat de KBBB door haar regelgevende bevoegdheid wat betreft materialen kan bepalen onder welke voorwaarden producenten en leveranciers van biljartmateriaal toegang tot de betrokken markten kunnen krijgen en er hun activiteiten kunnen uitoefenen;
- dat ook de sponsors in hun communicatie vermelden dat dit het Belgisch Kampioenschap, de Beker van België en het Kampioenschap van de jeugd de belangrijkste evenementen zijn: *“Aramith⁵ is trots de samenwerking met de Koninklijke Belgische Carambole Federatie (KBBB/FRBB) voor 4 jaar te hebben verlengd en erkend te worden als de exclusieve leverancier van biljartballen voor de **3 belangrijkste Belgische jaarlijkse competities.**”*;
- dat dit de enige drie toernooien zijn waarvoor de KBBB exclusieve overeenkomsten heeft gesloten, wat tekenend is voor het belang van deze toernooien.

In hoger vermeld arrest van 24 januari 2024 (AR 2021/1802) heeft het Hof van Beroep Brussel enkele overwegingen gedaan die eveneens wijzen in de richting van het bestaan van een machtspositie (ook al was het Hof, anders dan deze rechter, finaal van oordeel dat het bestaan van de machtspositie niet bewezen was).

Verweerster werpt tevergeefs op dat er een onderscheid moet gemaakt worden tussen de activiteit van de KBBB als organisator van wedstrijden en anderzijds de regelgevende activiteit. Uit de feiten blijkt immers dat de KBBB haar regelgevende activiteit ook uitoefent ter gelegenheid van de door haar georganiseerde wedstrijden. Beide activiteiten worden vermengd. Bij de kwetsieuze wedstrijden heeft de KBBB immers beslist dat met biljartballen van het merk “Aramith” (van de nv Saluc) moet gespeeld worden, terwijl de door eiseres verkochte ballen door de KBBB technisch goedgekeurd zijn en er dus objectief geen reden was om deze ballen uit te sluiten.

Dat de KBBB een absolute machtspositie heeft, is niet alleen relevant voor de toepassing van de artikelen IV.2. WER en 102 VWEU, maar ook voor de artikelen IV.1. WER en 101 VWEU (zie verder).

b.4) Het stakingsbevel van 30 november 2021

Op een onderneming met een machtspositie rust een bijzondere verantwoordelijkheid om met haar gedrag de daadwerkelijke en onvervalste mededinging op de Belgische en/of de gemeenschappelijke markt niet te verstoren.

Drie voorwaarden moeten voldaan zijn voor de toepassing van het verbod van artikel IV.1,§ 1 WER: het moet gaan om (i) afspraken of onderling afgestemde feitelijke gedragingen van ondernemingen of besluiten van ondernemingsverenigingen, (ii) die ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de mededinging merkbaar wordt verhinderd, beperkt of vervalst en (iii) dat laatste moet zich voordoen op de Belgische betrokken markt of op een wezenlijk deel ervan.

⁵ “Aramith” is een handelsnaam/merk van de nv Saluc.

Deze stakingsrechter oordeelde op 30 november 2021 onder meer (in de zaak HCSB tegen KBBB, AR A/20/1287):

- dat de KBBB art. IV.1 WER en art. 101 VWEU geschonden had; dit is door het Hof van Beroep Brussel bevestigd (zie arrest van 24 januari 2024);
- dat het aan de KBBB verboden was om aan bepaalde leveranciers van biljartbenodigdheden (zoals biljartballen of -tafels) exclusieve rechten te (blijven) verlenen met betrekking tot door verweerster georganiseerde biljartwedstrijden op nationaal niveau, zonder hiervoor eerst op transparante en objectieve wijze een tender of een aanbesteding te organiseren.
- dat de geviseerde praktijk van de KBBB een risico inhield op de verstoring van de concurrentiepositie van producenten/leveranciers die actief zijn op de Belgische markt of dit wensen te worden door toetreding vanuit het buitenland; dit oordeel is bevestigd door het Hof van Beroep Brussel (zie arrest van 24 januari 2024). De BMA stelt eveneens dat de toekenning van een sponsorovereenkomst aan een leverancier de handel tussen de lidstaten kan beïnvloeden, gelet op de structuur van de KBBB en het toepassingsgebied van haar Reglement (zie randnummer 40 van de opmerkingen van de BMA d.d. 30 juni 2023).

b.5) Herhaling van de schending van artikel IV.1 WER en 101 VWEU

Na het stakingsbevel van 30 november 2021 besliste de KBBB om een zogenaamde “aanbesteding” te organiseren. De manier waarop deze “aanbesteding” feitelijk is georganiseerd en uitgevoerd, doet deze rechter vermoeden dat de KBBB reeds vóór de aanvang van de aanbestedingsprocedure besloten had dat zij de exclusiviteitscontracten zeker niet zou gunnen aan eiseres en dat de zogenaamde “aanbesteding” in scène is gezet, in een poging om te ontsnappen aan een verbeurte van dwangsommen of een (nieuwe) veroordeling.

Op 9 mei 2022 ondertekenden de KBBB en de nv Saluc een sponsorovereenkomst, waarin onder meer wordt gesteld: *“deze overeenkomst vervangt het contract van 6 juli 2020 en start op 1 mei 2022. Dit nieuwe contract is gesloten voor een periode van 4 jaar, met een stilzwijgende verlenging van 4 jaar. Saluc nv of de KBBB zullen op het einde van elke periode van vier jaar een opzeg kunnen geven met een opzegtermijn van 6 maanden”*. (vrije vertaling) Deze vaststelling op zich volstaat reeds al bewijs dat de KBBB het stakingsbevel van 30 november 2021 niet heeft nageleefd. Het contract van 6 juli 2020 waarnaar werd verwezen, is immers gewoon blijven verder lopen tot 1 mei 2022. Nochtans hebben zowel deze rechter als het Hof van Beroep Brussel geoordeeld dat dit contract in strijd was met artikel IV.1 WER en art. 101 VWEU. De KBBB heeft de uitspraak van de stakingsrechter naast zich neergelegd. Bovendien heeft de KBBB het eiseres kwalijk genomen dat haar bestuurder een poging had gedaan om het stakingsbevel te laten naleven middels het invorderen van de dwangsommen waartoe de stakingsrechter had beslist.

De KBBB sloot op 9 mei 2022 opnieuw een overeenkomst met de nv Saluc waarbij voor een lange termijn (minstens 4 jaar) exclusieve rechten werden toegekend door de KBBB voor de drie belangrijkste competities in België. Ook aan de bv Verhoeven Biljarts werden bij een overeenkomst van 14 mei 2022 exclusieve rechten toegekend voor een periode van 4 jaar.

De KBBB heeft zich ten opzichte van de nv Saluc contractueel verbonden om tijdens de duur van het Belgisch Kampioenschap en de finale van de Beker van België geen reclame te maken voor

biljartballen van een ander merk dan dat van nv Saluc. Die verbintenis om geen reclame voor een concurrerend merk te (laten) maken werd echter niet vermeld in de offerte-aanvraag van 23 maart 2022.

Er zijn nog andere elementen die aantonen dat de organisatie van “de aanbesteding” niet transparant was. (vb. het laattijdig kenbaar maken van de offerte-aanvraag; het niet beantwoorden van relevante vragen gesteld door een kandidaat-inschrijver; het beperken van de aanvraag tot fabrikanten; invoerders en verdelers werden uitgesloten van mogelijkheid tot inschrijving) In de offerte-aanvraag werd aangekondigd dat de sponsor zou worden aangeduid op basis van 2 criteria: het aangeboden sponsorbedrag (60 punten) en “*ervaring, betrouwbaarheid, loyaliteit*” (40 punten).

Uit het verslag van de puntentoeakening blijkt evenwel dat er bij de gunningsbeslissing nog andere criteria in aanmerking werden genomen (nl. duurzaamheid/ecologie en kwaliteit).

Uit dat verslag blijkt ook dat eiseres werd gesanctioneerd omdat haar bestuurder destijds ook bestuurder was van HCSB en hij in die hoedanigheid beslist had om dwangsommen te eisen overeenkomstig het stakingsbevel dat op 30 november 2021 door deze stakingsrechter was uitgesproken. De BMA schreef dan ook terecht in haar opmerkingen (randnummer 123):
“een partij dient niet gepenaliseerd te worden voor het laten toepassen van het mededingingsrecht”.

Het gebrek aan transparantie blijkt ook uit het feit dat de KBBB het gunningsdossier slechts heeft meegedeeld nadat zij daartoe bij vonnis van 21 februari 2023 door deze rechter gedwongen werd.

Het Hof van Beroep Brussel oordeelde bij arrest van 24 januari 2024:
- dat de KBBB de mededinging op de Belgische betrokken markt of minstens een wezenlijk deel ervan merkbaar heeft verhinderd of beperkt door het toekennen van exclusiviteit aan één handelspartner en het uitsluiten van alle andere zonder verantwoording en zonder een open, transparante en niet-discriminatoire aanbesteding;
- dat de wijze waarop de KBBB in 2020 de exclusieve sponsorcontracten had toegekend, gekoppeld aan het feit dat de KBBB haar reglement en werkwijze in 2020 veranderde om de exclusiviteit van de nv Saluc en de bv Verhoeven Biljartfabriek te verankeren, aan toont dat deze contracten een mededingingsbeperkende strekking hadden, wat voor het Hof volstond om te besluiten dat artikel 101 VWEU en art. IV.1 WER geschonden waren en dat de gevolgen daarvan voor de mededinging niet verder moesten onderzocht worden.

Het Hof van Beroep Brussel heeft ook vastgesteld dat de nv Saluc “*een wereldspeler is met een marktaandeel van meer dan 85%*”⁶.

De hoger geschetste feitelijke omstandigheden van de totstandkoming van de sponsorovereenkomsten die in mei 2022 door de KBBB zijn ondertekend, tonen aan dat ook deze overeenkomsten een mededingingsbeperkende strekking hebben en in strijd zijn met het mededingingsrecht.

⁶ Zie pag. 26 van het arrest van 24 januari 2024 (AR 2021/1802).

b.6) Toekenning door de KBBB van exclusieve rechten los van enige aanbesteding

De aanbestedingen van 7 april 2022 inzake publiciteit voor de winnaar van de aanbesteding boden aan de begunstigde het volgende (volgens de offerte-aanvraag):

“- het logo van de sponsor op alle officiële briefwisseling, kalenders en uitslagen van de evenementen wordt vermeld.

- *Het logo van de sponsor op de tweede of laatste pagina van het programmaboekje wordt vermeld*

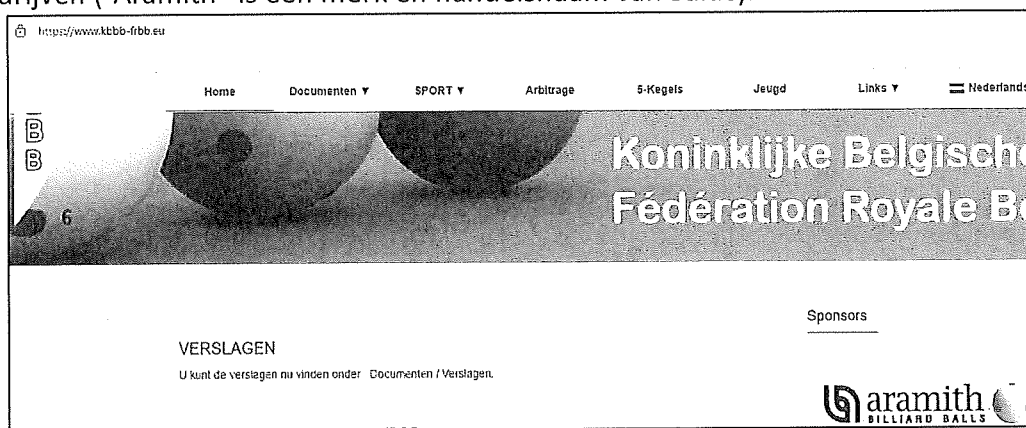
- *Het logo van de sponsor op de affiches van de evenementen wordt opgenomen en op de arbitragevesten*

- *Zichtbaarheid van het logo bij eventuele uitzendingen en bij interviews van spelers of genodigden.” (eigen onderlijning)*

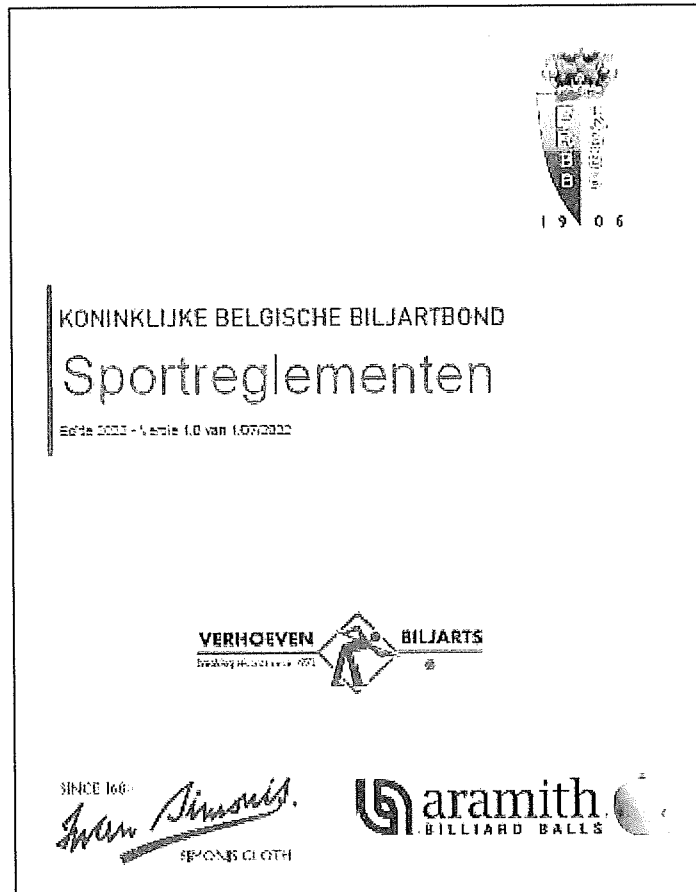
Al deze publiciteitsvoordelen werden enkel verbonden aan de evenementen die betrekking hebben op de “aanbesteding”, te weten “*de kampioenschappen van België Multidisciplines*”, “*de Beker van België*” en de “*eindfase van de Belgische jeugdkampioenschappen*”. Geen andere publiciteit was voorwerp van de “aanbesteding”.

Toch is door een gerechtsdeurwaarder vastgesteld - het wordt overigens niet betwist - dat voor de (met eiseres concurrerende) bedrijven nv Saluc en bv Verhoeven Biljart Fabriek ook op andere plaatsen – niet gelieerd aan de voormelde tornooien – reclame wordt gepubliceerd door de KBBB. (zie PV van vaststelling van gerechtsdeurwaarder Vanhollebeke van 24 augustus 2022)

Zo bevatte de hoofdpagina van de website van de KBBB op 24 augustus 2022 de logo's van voormelde bedrijven (“Aramith” is een merk en handelsnaam van Saluc):

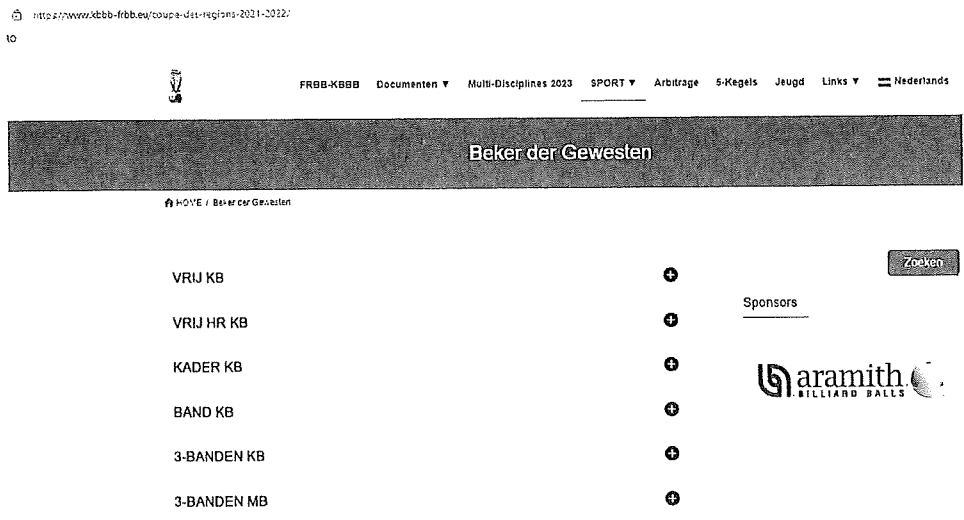

Zo bevatten ook de algemene sportreglementen de logo's van de bewuste bedrijven (zie stuk D.10 van eiseres):

Eiseres kreeg nooit een kans om mee te dingen naar de sponsoring van de federatie als dusdanig. Deze vaststelling ligt in lijn met de feiten die aanleiding hebben gegeven tot de hoger vermelde stakingsbevelen van 30 november 2021 en 24 januari 2024. Dat de KBBB het met het mededingingsrecht strijdige contract van 6 juli 2020, waarnaar werd in vermelde rechterlijke uitspraken, gewoon heeft laten verder lopen tot 1 mei 2022, is kenschetsend.

Zelfs voor de beker der gewesten, een toernooi dat buiten de “aanbestedingen” valt, waren de logo’s van de sponsors terug te vinden (<https://www.kbbb-frbb.eu/coupe-des-regions-2021-2022>, door eiseres geconsulteerd op 9 januari 2023):

De KBBB erkent dat de gewraakte publicaties gebeuren op basis van exclusieve rechten die de KBBB aan de betrokken sponsors (Saluc en Verhoeven Biljarts) heeft toegestaan. De KBBB meent ten onrechte dat *“de sportreglementen vallen onder officiële briefwisseling”*, waarmee zij ten onrechte suggereert dat de publicatie van de logo’s op haar sportreglementen begrepen was in het voorwerp van de kwestieuze *“aanbesteding”*.

b.7) Een nieuw stakingsbevel

Eiseres profileert zich als opvolger van HCSB en als nieuwe marktspeeler in de distributie en verkoop van biljartballen en biljarttafels in België.

De commercialisatie door eiseres van haar biljartballen en -tafels wordt moeilijker gemaakt doordat de KBBB exclusiviteitsovereenkomsten heeft afgesloten met concurrenten van eiseres, zonder dat eiseres op een objectieve, niet-discriminerende en transparante wijze de kans heeft gekregen om zelf die overeenkomsten met de KBBB af te sluiten. De KBBB is hardleers en heeft nogmaals het mededingingsrecht geschonden, deze keer ten opzichte van eiseres, zodat een nieuw stakingsbevel gegrond is.

De voorzitter van de ondernemingsrechtbank stelt het bestaan vast en beveelt de staking van een daad die een inbreuk uitmaakt op de bepalingen van het Wetboek Economisch Recht. (zie artikel XVII.1 WER)

Aangezien duidelijk is dat de KBBB opnieuw artikel IV.1 WER (alsook art. 101 VWEU) heeft geschonden, is het door eiseres gevorderde stakingsbevel gegrond. Het is niet nodig te onderzoeken of ook de artikelen IV.2 WER, 102 VWEU en VI.104 WER werden geschonden, aangezien dit niet kan leiden tot een ruimer stakingsbevel.

De voorzitter van de ondernemingsrechtbank kan toestaan dat zijn beslissing wordt bekendgemaakt. Deze maatregel van openbaarmaking mag evenwel slechts toegestaan worden indien hij er kan toe bijdragen dat de gewraakte daad of de uitwerking ervan ophouden, wat in deze niet het geval is. (zie art. XVII.4 WER)

Een stakingsbevel van de stakingsrechter is toekomstgericht. Bedoeling is te vermijden dat een gewraakte handeling of praktijk zich herhaalt. Het bevel is niet bedoeld om geleden schade te vergoeden. Het is overigens niet vereist dat er reeds schade is aangericht om een staking te bevelen.

V. BESLISSING

De voorzitter van de ondernemingsrechtbank Leuven, zetelend zoals in kort geding, werkt zijn vonnis van 21 februari 2023 verder uit en verklaart de ingestelde vorderingen gegrond in de hierna bepaalde mate.

De voorzitter stelt vast dat de KBBB een machtspositie heeft en door het sluiten van exclusieve sponsorovereenkomsten op basis van een aanbesteding die niet objectief, niet transparant en wel discriminerend is, het mededingingsrecht (minstens de artikelen IV.1. WER en 101 VWEU) schendt.

De voorzitter stelt vast dat de KBBB door het sluiten van exclusieve sponsorovereenkomsten voor een periode van vier jaar het mededingingsrecht (minstens de artikelen IV.1. WER en artikelen 101 VWEU) schendt.

De voorzitter stelt vast dat de KBBB door het verlenen van exclusieve rechten, bijvoorbeeld op haar website, voor wat betreft haar volledige organisatie zonder hiervoor voorafgaand een aanbesteding te organiseren het mededingingsrecht (minstens de artikelen IV.1. WER en artikel 101 VWEU) schendt.

De voorzitter beveelt de staking van deze mededingingspraktijken, meer bepaald van:

- het verbieden door de KBBB om de wedstrijden van de Beker van België, de Belgische kampioenschappen en Jeugdkampioenschappen te spelen met biljartballen en biljarttafels van eiseres, zonder dat voorafgaand een transparante, objectieve en niet-discriminerende aanbesteding conform de regels van de kunst is georganiseerd;
- het binnen de KBBB toekennen van exclusiviteit inzake biljartbenodigdheden (zoals biljartballen of biljarttafels) en andere exclusieve rechten aan leveranciers of producenten van biljartbenodigdheden voor een periode van meer dan 2 jaar;
- het binnen de KBBB toekennen van exclusiviteit inzake biljartbenodigdheden (zoals biljartballen of biljarttafels) en andere exclusieve rechten aan leveranciers of producenten van biljartbenodigdheden zonder hiervoor voorafgaand een transparante, objectieve en niet-discriminerende aanbesteding conform de regels van de kunst te organiseren;
- Het toekennen van exclusieve rechten door de KBBB aan de nv Saluc voor wat betreft de biljartballen en bijhorende publiciteit voor de door de KBBB op nationaal niveau georganiseerde biljartwedstrijden zonder hiervoor voorafgaand een transparante, objectieve en niet-discriminerende aanbesteding conform de regels van de kunst te organiseren;

- Het toekennen van exclusieve rechten door de KBBB aan de BV Verhoeven Biljartfabriek voor wat betreft de biljarttafels en bijhorende publiciteit voor de door de KBBB op nationaal niveau georganiseerde biljartwedstrijden zonder hiervoor voorafgaand een transparante, objectieve en niet-discriminerende aanbesteding conform de regels van de kunst te organiseren.

De voorzitter veroordeelt de KBBB tot het betalen van een dwangsom van 1.000 euro per dag dat dit stakingsbevel niet wordt nageleefd, en dit vanaf de dag na de dag van betekening van dit vonnis, met een maximum aan dwangsommen van 100.000 euro.

De voorzitter veroordeelt de KBBB tot de kosten van het geding, in hoofde van eiseres bepaald op de kosten van dagvaarding, zijnde 225,16 euro, alsook de rechtsplegingsvergoeding, zijnde 1.800 euro.

Het rolrecht ten bedrage van 165 euro is ten laste van de KBBB, die veroordeeld wordt om dit bedrag aan de Belgische Staat te betalen.

Dit vonnis is voorlopig uitvoerbaar, niettegenstaande elk rechtsmiddel.

Het anders of meer gevorderde is ongegrond.

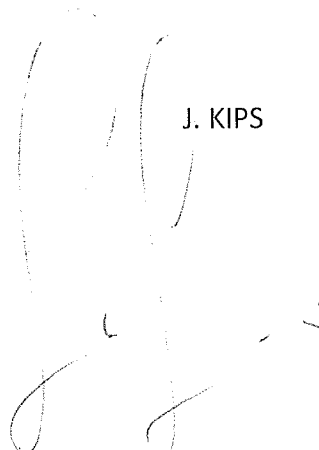
Aldus uitgesproken in openbare zitting van 19 maart 2024 van de dienstdoende voorzitter van de ondernemingsrechtbank Leuven, zetelend zoals in kort geding, waar aanwezig waren en zitting hielden:

Afgevaardigd Griffier

B. WALLENUS

Rechter, dd. voorzitter

J. KIPS